

SIMPELE DOOS MET VIER CADEAUTJES

De Biënkorf van binnen naar buiten ontworpen

“Eigenlijk is het een klassieke school, met een middenbouw met de hoofdentree en een monumentale trap en twee vleugels links en rechts en dat is het eigenlijk. Het lijkt één groot blok, maar daarbinnen vind je vier cadeautjes.” Het verhaal van een geslaagd proces met een mooi gebouw als resultaat.

de onderbouw hebben beneden een plek gekregen en de bovenbouw zit boven.” Het nieuwe gebouw laat duidelijk de handtekening van Huub Frencken van Frencken Scholl Architecten zien, met veel natuurlijke materialen, de inzet van het hout en het compacte van de vorm. Cathy: “Maar ik zie ook heel erg terug wat we samen met Huub hebben bedacht, gepuzzeld en getekend.” Huub: “Ik vind het juist een echte Cathyschool geworden.”

GEBOUW MET EEN ZIEL

De Biënkorf staat in Nieuwendam-Oost; een 60' er jaren wijk in Amsterdam-Noord die flink aan het transformeren is. Het gebouw ligt aan de Mariëndal en kijkt aan de achterkant op de Wieden, met een fietspad en mooie bomen aan weerszijden. Huub knikt: “Ik heb het gebouw zoveel mogelijk naar achteren geschoven, zodat een groot school- en speelplein is ontstaan.” Cathy: “Daarnaast is aan de voorkant de sociale veiligheid het grootst. Ons oude schoolgebouw lag ook op deze plek; het bestond vijftig jaar en was in de loop van de tijd steeds verder uitgebreid. Eigenlijk was het niet meer geschikt voor het onderwijs dat we willen geven, hoewel de sfeer erg goed was. We waren blij dat we nieuwbouw kregen en ook blij dat we op deze locatie mochten bouwen voor 450 kinderen; het is een groene

“Als je een nieuwe school krijgt, is alleen de buitenkant nieuw; de ziel moet je er zelf in brengen”

Cathy Vos is directeur van De Biënkorf: “Onze school staat in Nieuwendam, maar we trekken kinderen uit de hele stad.” De Biënkorf is onderdeel van de ASKO scholen en behoort tot de eerste Jenaplanscholen van Nederland, met naast Jenaplan ook Ervaringsgericht Onderwijs (E.G.O.) als onderwijsconcept. “Bij ons speelt kunstzinnige vorming een belangrijke rol; in ons atelier komen verschillende kunstdisciplines aan bod en we organiseren binnen en buiten de schoolprojecten, bezoeken regelmatig musea en organiseren tentoonstellingen. Op de agenda stonden recent een eerste lentewandeling, een bezoek aan het stadslab en het bijwonen van de voorstelling De Toverfluit in de Meervaart.” Huub: “Wanneer je naar het gebouw kijkt zie je op het eerste oog een rechthoekig volume, met bakstenen muren en daarboven een houten doorlopende fries met aluminium spijlen. Als je goed kijkt zie je ramen, maar daarnaast verschillende openingen. Dat zijn inpandige dakterrassen; zo heeft de bovenbouw twee terrassen met moestuinen en twee buitenlokalen. Naast de centrale entree zijn er aparte ingangen aan weerszijden; zo wordt het verkeer geregeld. Het heeft een prachtig trappenhuis met mooie tegeltjes en een knipoog naar de Amsterdamse school. De kleuters en

plek met veel mooie bomen op het plein. Ik wilde geen gebouw met een schoolplein op het dak. Daarnaast liggen we dicht bij het winkelcentrum en zijn zo in de dorpen of de stad. We zijn hier ook goed per fiets bereikbaar. Op een andere plek was het ook een ander gebouw geworden. Als je een nieuwe school krijgt, is alleen de buitenkant nieuw; de ziel moet je er zelf in brengen. Een nieuw gebouw betekent voor kinderen niet zoveel; ze herkennen hun spullen en groepsleider en gaan weer aan de slag. Maar ouders vinden het wel belangrijk dat ons speciale gevoel hier ook voel- en zichtbaar is. We hebben veel oude spullen meegenomen en in het nieuwe gebouw gezet, zoals tafels en kasten die we weer opgeknapt en geleverd hebben. Het grootste compliment was dat het gelijk vertrouwd aanvoelt; alsof het gebouw er nog niet maar zo kort staat.”

RUST EN OVERZICHT

“Als je nieuw mag bouwen begin je met het team na te denken en bezoek je verschillende scholen; die zijn het dan net niet. Het was een Europese aanbesteding en bij de architectenselectie bleven er vier architecten over die met een moodboard mochten pitchten. Eén architect presenteerde toch een ontwerp en dat leidde van de kern af, een ander was niet echt creatief, dus dat werkte ook niet. Met Huub ging het organisch; hij toonde een soort kwetsbaarheid, waardoor we echt met elkaar in gesprek gingen; hij voelde goed aan wat we wilden en dus werd hij het. Vervolgens gingen we opnieuw met het programma van eisen aan de slag en dat viel tegen. Je hebt het al druk en niet altijd energie om met het gebouw bezig te zijn. Toen hebben we opnieuw een paar scholen bezocht. Die bezoeken maakten duidelijk wat we niet wilden; zoals enorme leerpleinen, waar we vooral zagen dat er geen kinderen zaten. Die worden meer als afzet gebruikt dan als afgeleide van de onderwijsvisie. Op kantoortuinen voelen mensen zich niet fijn, laat staan kinderen. We wilden eigen plekken voor kinderen en dat hebben we vertaald in grote lokalen van 60 m². We wilden ook geen glazen wanden, waardoor je het gevoel hebt dat je in een vissenkom werkt. Rust en overzicht zijn belangrijk; we hebben vier clusters voor de onderbouw, de groepen drie en vier, vijf en zes en zeven en acht. Elk cluster heeft vier lokalen en een leerplein en ze fungeren bijna als kleine

schooltjes. Wij wilden dat je op de gang kunt werken zonder dat je last van elkaar hebt. Elke bouw heeft een eigen spreekkamer op één na die voor een serverkast is opgeofferd. Verder heeft elke bouw een eigen magazijn. Huub kwam met de idee om midden in elke bouw een doosje te zetten waar je omheen kunt lopen, zo wordt de ruimte gestructureerd. Dit doosje, waar bergingen en leidingschachten in zitten heeft een spiegel- en magneetwand. Kinderen kunnen er rustig werken.”

VAN BINNEN NAAR BUITEN

Huub: “We hebben deze school echt van binnen naar buiten ontworpen. Het doel was om genoeg ruimte te maken voor de kinderen en leerkrachten, met een goede akoestiek en voldoende opruim mogelijkheden en bergingen. Daarnaast is het een duurzaam en energie-neutraal gebouw, met ledverlichting, koeling en zonnepanelen. Het duurde even voordat het gasloos werd en we hadden geluk dat de gemeente alle openbare ruimten in 2020 gasloos wilde hebben en een extra bijdrage deed voor de zonnepanelen en warmtepomp.” Cathy: “In het oude gebouw hadden we de lokalen op de zonnkant met als gevolg dat het vaak heet was in de zomer. We wilden dus nu alle lokalen op de schaduwkant. En een grote multifunctionele ruimte voor de vieringen, met een grote trap en een verschuifbaar podium.” Huub legt uit: “Cathy wilde de aula kunnen afsluiten van de school. We hebben een multifunctionele ruimte gemaakt gekoppeld aan de speelzaal die open kan, zodat daar de vieringen en voorstellingen kunnen plaatsvinden. De aula ligt aan de centrale entree met daarnaast de keuken. Het is mogelijk met een schuifwand de aula dicht te maken, zodat je hem als een meer intieme ruimte ook voor een klas kunt gebruiken, of een activiteit zoals een talentenjacht. Verder hebben we een aparte ruimte voor beeldende vorming gemaakt.” Cathy: “Het moest ook een gebouw met een zachte buitenkant worden. We heten de Biënkorf en we wilden omarmd worden door het gebouw.” Huub tenslotte: “Ik heb veel met baksteen en hout gewerkt; in de gevel zie je mooie verfijningen in het metselwerk. Dat lijkt op een kleurrijke bijenkorf met bijen in hun holletjes.”

▶ Kijk voor meer informatie op frenckenscholl.nl.

PROJECTINFORMATIE

Project

Nieuwbouw de Biënkorf Amsterdam

Opdrachtgever

Gemeente Amsterdam in samenwerking met ASKO

Architect

Frencken Scholl Architecten

Aannemer

De Geus Bouw

Geopend

juni 2019